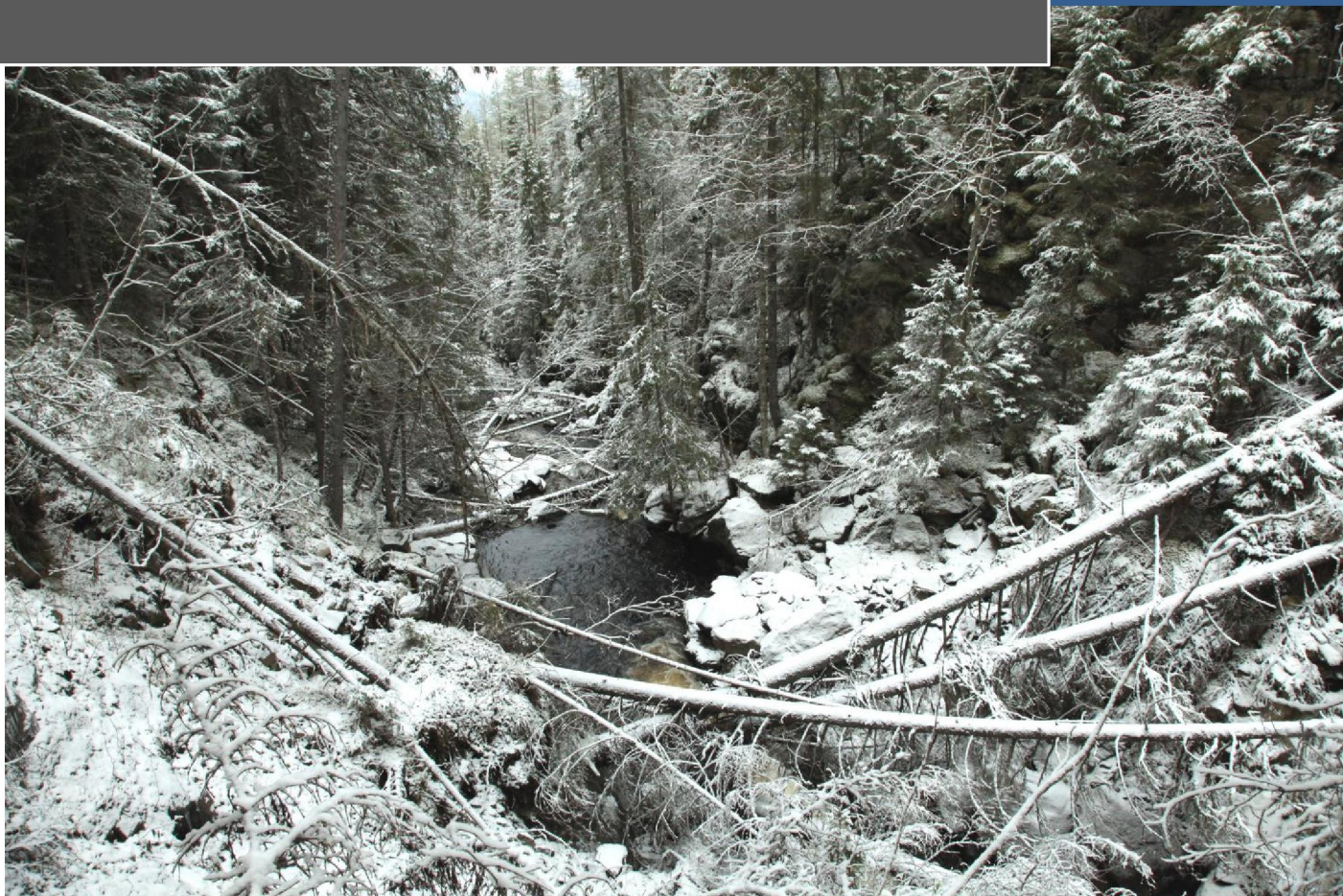

Bråtåelva (Nordraakselva) i Søndre Land kommune

Bråtåelva 8.11.2013. Foto: Geir Høitomt

Notat om feltarbeid utført i 2013

Kistefos Skogtjenester

ved Geir Høitomt

BEFARINGSNOTAT.

Bråtåelva (Nordraakselva), Søndre Land kommune.

Bakgrunn og formål.

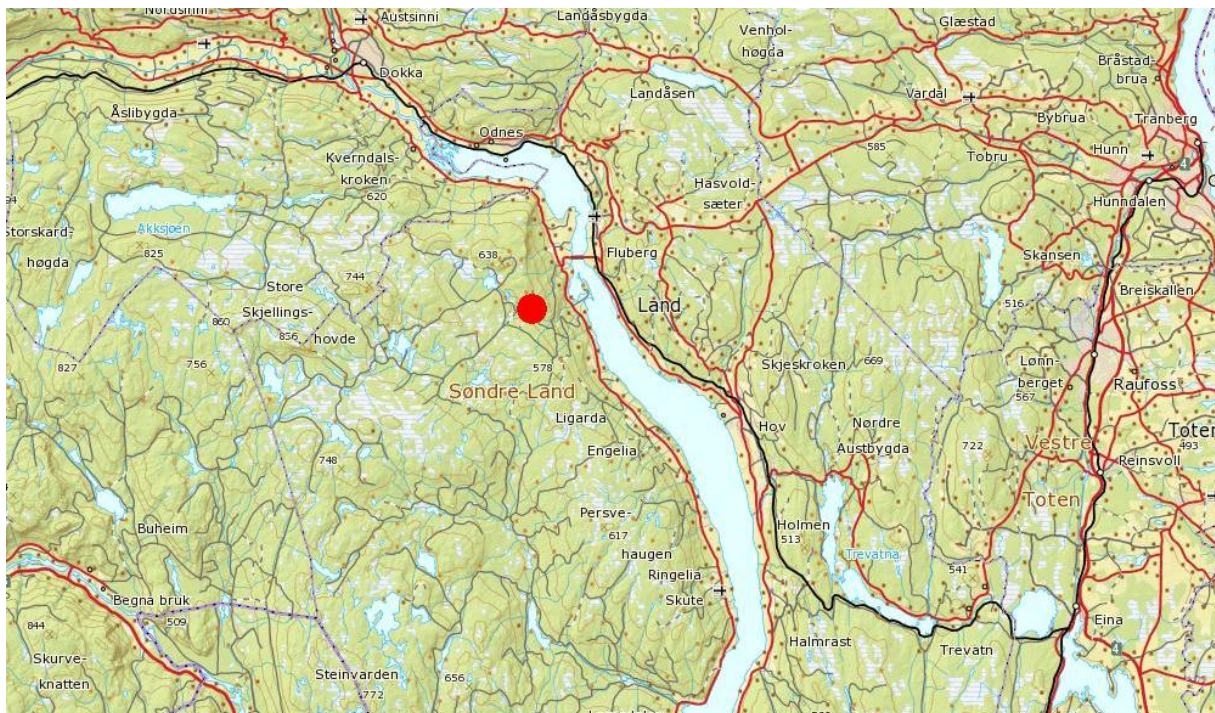
Grunneiere langs nedre del av Bråtåelva arbeider med planer om småkraftutbygging. Konsesjon er gitt for utnyttelse av denne elvestrekningen, men det vurderes nå fra grunneierhold å søke om en planendring. Dette innebærer å øke slukeevnen for anlegget, og dermed også noe endret vannføring sammenlignet med opprinnelig søknad.

Formålet med befaringen var derfor å få en oppdatert oversikt over biologisk mangfold i området, for videre bruk i saksbehandlingen av en slik endret utbyggingsplan. Hovedfokus var å oppdatere status for rødlistearter i området. Ved en større flom (100-års flom) i vassdraget i 2007 ble elvestrekningen sterkt berørt av ras og erosjon. Dette medførte at tidligere kjente forekomster av rødlisteartene huldrestry (EN) og trådragg (VU) ble tatt av flommen (artene vokste på bergvegger nær elva). Under feltarbeidet skulle det derfor vektlegges søk etter disse artene.

Tid og sted.

Undertegnede foretok 2.11, 5.11 og 8.11.2013 befaring langs deler av Bråtåelva (Nordraakselva) i Søndre Land kommune. Det undersøkte området ligger vest for Randsfjorden, i nedre deler av Bråtåelva (Nordraakselva) som renner fra Brattlitjern (528 moh) og ned i Randsfjorden (135 moh).

Befaringen foregikk fra bru ved skogsbilvegen ("Hattons bru") og ned til fylkesveg 245 (Vestsidevegen), dvs. ca. 1,5 kilometer elvestrekning. Det vises til figur 1 - 3.

Figur 1. Undersøkelsesområde, beliggenhet (rød sirkel på kart).

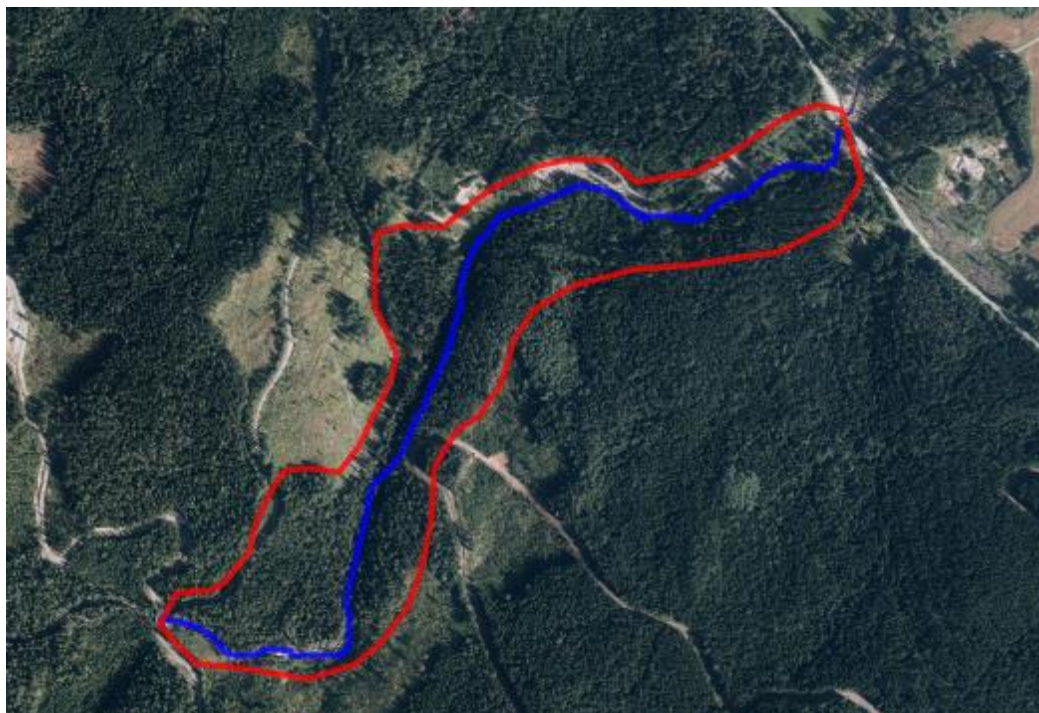
Undersøkt område.

Den aktuelle strekningen starter ved brua ("Hattons bru") der skogsbilvegen krysser Bråtåelva (UTM 32V NN 6610 3431), og går ca. 1,5 kilometer ned til fylkesveg 245 (UTM 32V NN 6695 3486). Det vises til figur 2 - 3.

Undersøkt område omfatter selve elvestrekningen og de elvenære områdene på begge sider av elva (opptil 100 meter bredt). Dette omfatter arealene som vurderes som et mulig influensområde for inngrepet (endret vannføring, inntaksdam, rørgate). Det ble vektlagt søk etter huldrestry og trådragg i aktuelle habitater innenfor arealet som er grovt vist i figur 3.

Figur 2. Undersøkelsesområde, utstrekning (mørk blå markering på kart).

Figur 3. Befart område langs Bråtåelva (Nordråkselva) i 2013, grovt avgrenset med rødt.

Artsmangfold.

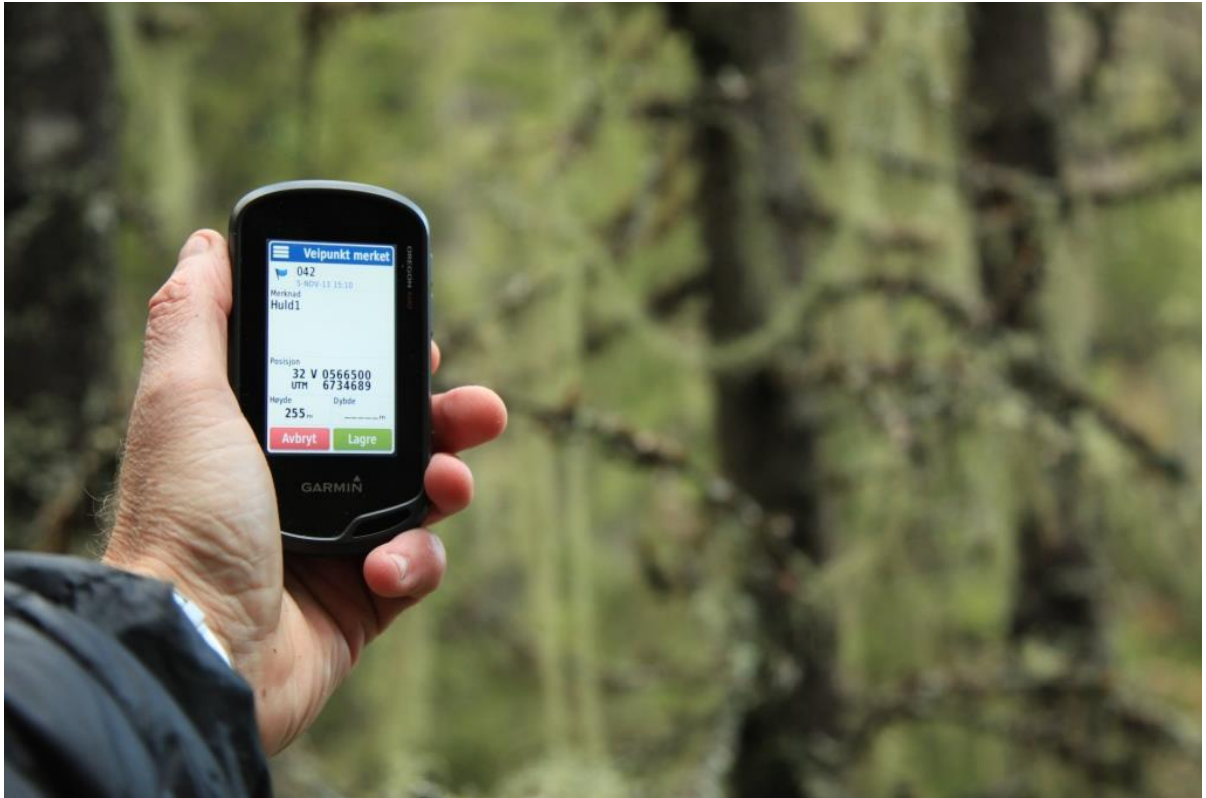
Bekkekløfta i dette området har et nokså stort biologisk mangfold med funn av flere rødlistede og krevende lavararter. Topografi, naturforhold og arts mangfold er tidligere beskrevet i grunnlagsdokumentene for utbyggingsplanene. Det henvises derfor til dette materialet, som er oppsummert i prosjektutredningen datert 23.5.2006.

Interessante funn i 2013 (rødlistearter, fuktighetskrevende arter og signalarter):

- Huldrestry (*Usnea longissima*) (EN) ble gjenfunnet på 1 gran på sørsida av elva (32V 566500, 6734689) (figur 4 og 5). Det var 5 tråder på treet, hvorav den ene nokså lang (0,7 meter). Voksestedet er oppe på kanten av selve kløfta, og i nærområdet der arten tidligere vokste på berg (på disse bergveggene ble arten heller ikke nå gjenfunnet (figur 6)).
- Trådrag (*Ramalina thrausta*) (VU) ble gjenfunnet sparsomt på bergvegg i gammelskog nordvest for elva (32V 566355, 6734346) (figur 7). Voksestedet er elvenært, og i nærområdet der arten tidligere vokste på berg (på disse bergveggene ble arten heller ikke nå gjenfunnet).
- Skoddelav (*Menegazzia terebrata*) (VU) vokste trolig på en utilgjengelig bergvegg sørøst for elva.
- Randkvistlav (*Hypogymnia vittata*) påvist både på trær og på berg. Arten ble funnet relativt jevnt langs undersøkt elvestrekning, med rundt 5 voksesteder.
- Gubbeskjegg (*Alectoria sarmentosa*) (NT) vokste spredt i deler av den eldre skogen nær elva, men ikke i store mengder (begrenset forekomst av gammel skog).
- Sprikeskjegg (*Bryoria nadvornikiana*) (NT) ble påvist på trær nær elva.
- Det ble gjort funn av granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofuscus*) på flere granlæger nordvest for elva
- Vasskjuke (*Climatocystis borealis*) påvist på høgstubbe nordvest for elva.
- Huldregras (*Cinna latifolia*) (NT) vokste spredt i kantsoner nær elva (nord for).
- Lungenever (*Lobaria pulmonaria*) ble funnet på eldre løvtrær (2 selje og 1 rogn) langs elva, samt på grankvister i gammelskog nordvest for elva. Lobaria-samfunn på grankvister indikerer gode fuktighetsforhold, og er et relativt sjeldent fenomen på indre Østlandet (figur 8 og 9).
- Skrubbnnever (*Lobaria scrobiculata*) ble påvist på 1 gammel selje ved elva.
- Rosenkjuke (*Formitopsis rosea*) (NT) ble funnet på granlæger i gammelskog nordvest for elva (figur 11).
- Rynkeskinn (*Phlebia centrifuga*) (NT) ble funnet på granlæger i gammelskog nordvest for elva (figur 10).
- Svartsonekjuke (*Phellinus nigrolimatatus*) (NT) ble funnet på granlæger i gammelskog nordvest for elva.
- Kattefotlav (*Arthonia leucopellaea*) ble påvist på eldre grantre nordvest for elva.
- Svøpfellmose (*Neckera pennata*) trolig påvis på selje langs elva.
- Pusledraugmose (*Anastrophyllum hellerianum*) ble påvist på ett granlæger i elva.
- Hakkemerker etter tretåspett (*Picoides tridactylus*) ble observert flere steder i eldre granskog innenfor influensområdet.

Figur 4. Funn av huldrestry (EN) på gran ved Bråtåelva (32V 566500, 6734689). Foto tatt 5.11.2013.
Foto: Geir Høitomt

Figur 5. Funn av huldrestry (EN) på gran ved Bråtåelva (32V 566500, 6734689). Foto tatt 5.11.2013 sammen med GPS for og dokumenterer funnet. Foto: Geir Høitomt

Figur 6. Tidligere vokseplass for huldrestry ved Bråtåelva. Foto tatt 2.11.2013. Storflommen i 2007 har fjernet arten fra denne bergveggen, og arten ble heller ikke nå gjenfunnet her. Det samme gjelder bergevegg nær ved hvor trådragg vokste tidligere. Foto: Geir Høitomt

Figur 7. Funn av trådragg (VU) på berg ved Bråtåelva (32V 566355, 6734346). Foto tatt 8.11.2013 sammen med GPS for og dokumenterer funnet. Foto: Geir Høitomt

Figur 8. Funn av lungenever på grankvister, og som her på stammen av ei liggende smågran, ble gjort i elvenær gammelskog nordvest for elva. *Lobaria*-samfunn på grankvister er et nokså sjeldent fenomen på indre Østlandet. Foto tatt 2.11.2013. Foto: Geir Høitomt

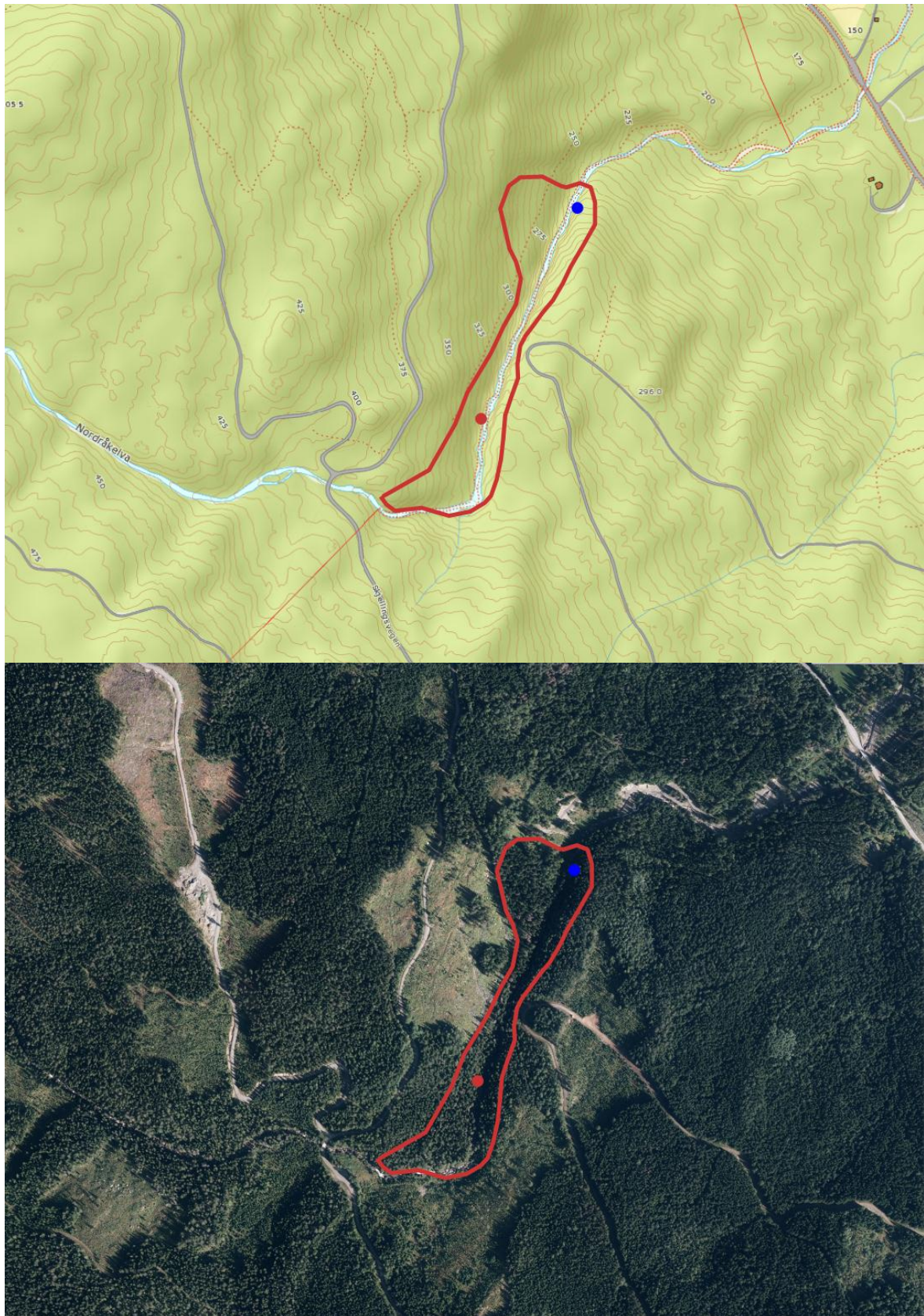
Figur 9. Funn av lungenever på grankvister ble gjort i elvenær gammelskog nordvest for elva. *Lobaria*-samfunn på grankvister er et nokså sjeldent fenomen på indre Østlandet. Foto tatt 2.11.2013. Foto: Geir Høitomt

Figur 10. I gammelskogbestand nordvest for elva (32V 56632 673429) finnes flere rødlistearter og signalarter. Her rynkeskinn (NT). Foto tatt 2.11.2013. Foto: Geir Høitomt

Figur 11. I gammelskogbestand nordvest for elva (32V 56632 673429) finnes flere rødlistearter og signalarter. Her rosekjuke (NT). Foto tatt 2.11.2013. Foto: Geir Høitomt

Figur 12. Funn av huldrestry ved Bråtåelva i 2013 er markert med blått punkt, og funn av trådragg med rødt punkt. Interessant gammelskog er grovt avgrenset med rød linje. Spesielt bestandene nordvest for elva innehar flere rødlistearter, samt lobaria-samfunn på grankvister.

Status rødlistearter og signalarter.

Tabell 1 gir oversikt over nåværende kjente status for rødlistearter og signalarter langs Bråtåelva. Totalt er det påvist 11 arter fra den norske rødlista. Av disse er 1 art i kategorien sterkt truet (EN), 2 arter i kategorien sårbar (VU) og 8 arter i kategorien nær truet (NT).

Tabell 1. Forekomst av rødlistearter og signalarter ved Bråtåelva i Søndre Land.

Kilder: Artskart, Naturbase, prosjektbeskrivelse Bråtåelva kraftverk, egne observasjoner fra 2013.

Art	Latinsk navn	Rødliste	Siste funn	Forekomst
Huldrestry	<i>Usnea longissima</i>	EN	2013	påvist på 1 gran
Trådragg	<i>Ramalina thrausta</i>	VU	2013	påvist sparsomt på berg
Skoddelav	<i>Menegazzia terebrata</i>	VU	2013	påvist sparsomt på berg
Gubbeskjegg	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	2013	vokser nokså vanlig i gammelskog nordvest for elva
Sprikeskjegg	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT	2013	påvist i gammelskog langs elva
Rosenkjuke	<i>Formitopsis rosea</i>	NT	2013	påvist i gammelskog nordvest for elva
Rynkeskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT	2013	påvist i gammelskog nordvest for elva
Svartsonekjuke	<i>Phellinus nigrolimatus</i>	NT	2013	påvist i gammelskog nordvest for elva
Huldregras	<i>Cinna latifolia</i>	NT	2013	påvist langs elva
Kort trollskjegg	<i>Bryoria bicolor</i>	NT	2004	trolig intakt forekomst
Hvithodenål	<i>Chaenotheca gracilentia</i>	NT	2004	trolig intakt forekomst
Randkvistlav	<i>Hypogymnia vittata</i>		2013	påvist på løvtrær og berg langs elva
Granrustkjuke	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>		2013	påvist i gammelskog nordvest for elva
Vasskjuke	<i>Climacocystis borealis</i>		2013	påvist i gammelskog nordvest for elva
Skrubbnever	<i>Lobaria scrobiculata</i>		2013	påvist på løvtrær langs elva
Lungenever	<i>Lobaria pulmonaria</i>		2013	påvist på løvtrær og sparsomt på grankvister langs elva
Kattefotlav	<i>Arthonia leucopellaea</i>		2013	påvist i gammelskog nordvest for elva
Gammelgranlav	<i>Lecanactis abietina</i>		2004	trolig intakt forekomst
Svøpfellmose	<i>Neckera pennata</i>		2013 (?)	påvist langs elva
Pusledraugmose	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>		2013	påvist langs elva

Kort vurdering av sårbarhet for ytterligere endringer i vannføring.

Art	Forutsetning for fortsatt forekomst i området
Huldrestry	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Også eldre seintvoksende trær sør for elva (nåværende voksested) er viktige. Noe sårbar for vannføringsendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet.
Trådragg	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Også eldre seintvoksende trær sør for elva (potensielle voksesteder) er viktige. Noe sårbar for vannføringsendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet.
Skoddelav	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Noe sårbar for vannføringsendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet.
Gubbeskjegg (NT)	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Sprikeskjegg (NT)	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Rosenkjuke (NT)	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Rynkeskinn (NT)	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Svartsonekjuke (NT)	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Huldregras (NT)	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Kort trollskjegg	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nord for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Noe sårbar for vannføringsendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet.
Hvithodenål	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Noe sårbar for vannføringsendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet.
Randkvistlav	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Noe sårbar for vannføringsendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet.
Granrustkjuke	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nord for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Vasskjuke	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Skrubbnever	Bevaring av gammelskog (gamle løvtrær) langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringsendringer.
Lungenever	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Også eldre løvtrær sør for elva er viktige. Noe sårbar for vannføringsendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet med hensyn til forekomst av lobaria-samfunn på grankvister.
Kattefotlav	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for

	vannføringssendringer.
Gammelgranlav	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringssendringer.
Svøpfellmose	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva. Mindre sårbar for vannføringssendringer.
Pusledraugmose	Bevaring av gammelskog langs elva. Av stor verdi er resterende gammelskog nordvest for elva (bidrar til skyggefullt miljø). Noe sårbar for vannføringssendringer. Trolig er lavvannføring i sommerhalvåret en kritisk faktor i dette miljøet.